

КИЇВСЬКА КУЛЬТУРА — археологічна культура. Датована кін. 2 — поч. 3 ст. — 1-ю пол. 5-го ст. Пам'ятки київ. типу виокремив наприкінці 1940-х — на поч. 1950-х рр. **В. Даниленко**. Поширена на Пн. Сх. України та у сусід. областях РФ і Білорусі. Виокремлюють її середньо- та верхньодніпров., деснян., сх.-лівобереж. локал. варіанти. Осн. пам'ятки на території України: **Козаровичі**, **Обухів 2, 3**, **Вишеньки**, **Улянівка**, **Нові Безрадічі**, **Глеваха**, **Деснянка**, **Олександрівка**, **Боромля 2**, **Роїще**, **Рідний край 3**, **Курган-Азак**. Носії культури мешкали у невеликих, неукріплених, здебільшого розташ. групами на невисоких терасах та останцях у заплаві поселеннях. Житла — переважно квадратні напівземлянки пл. 11–17 м² зруб. або каркасно-стовп. конструкцій, часто з центр. опор. стовпом і відкритим вогнищем. Допоміжні споруди — ями-льохи, наземні будівлі, обмазані глиною. Поховал. обряд — ямні трупоспалення з бідним інвентарем у ґрунт. могильниках. Кераміка представлена груболіпними горщиками та корчагами опуклобоких, біконіч. і слабо-профільов. форм, а також глиняними дисками-сковорідками, підлощеними мисками. Під час розкопок виявлено залізні фібули та пряжки пізньорим. типів,

пластинчасті підвіски, бронз. вироби з виїмчастими емаллями геом. стилю. Деякі речі одягу, монети та гончар. посуд потрапляли до племен К. к. від носіїв **черняхівської культури**. К. к. виникла на основі пізньозарубинец. пам'яток 1–2 ст. (див. **Зарубинецька культура**) та, у свою чергу, стала основою формування ранньосередньовіч. слов'ян. культур: **колочинської культури** та **пеньківської культури**, більшість дослідників вважає її носіїв безпосеред. предками ранньоістор. слов'ян, зокрема венедів і антів.

Рекомендована література

1. Даниленко В. М. Пізньозарубинецькі пам'ятки київського типу // Археологія. 1976. № 19;
2. Терпиловский Р. В. Ранние славяне Подесенья III–V вв. К., 1984;
3. Обломский А. М. Этнические процессы на водоразделе Днепра и Дона в III–V вв. Москва; С., 1991;
4. Терпиловский Р. В., Абашина Н. С. Памятники киевской культуры: Свод археологических источников. К., 1992.

Р. В. Терпиловський

Бібліографічний опис:

Київська культура / Р. В. Терпиловський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-11233>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).